

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 8.

НА ЦЕТИЊУ, У СУБОТУ 9. ЈУНА (21. ЛИПЊА) 1873.

ГОДИНА I.

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“ излази један пут недељом. Стаје: за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. ф. 6; по год. 3; четврт год. ф. 1. 50. н. За СРБИЈУ г. ф. 7; по г. ф. 3. 50.; четврт ф. 1. 75. н. За све друго земље год. ф. 8.; по год. ф. 4.; четврт год. ф. 2. За огласе плаћа се за ред 5 новчића. Предплата и све наручбине шиљу се администрацији, а дописи уредништву на Цетиње.

ПУТ НАШЕГА КНЕЗА.

Њ. Св., наш кнез, вратио се после две-мјесечна путовања из Италије и Беча опет на своје дично Цетиње. О његовом путу, о бављењу у Риму и Бечу, о његовом одликовању од стране италијанског и аустријског двора, ми смо у своје вријеме, колико смо били у стању, читаоце наше извјештавали, премда су ти извјештаји наши нај-краћи и врло површни били. Дочек његов у Риму и Бечу бијаше далеко сјајнији и за вријеме бављења у италијанској, а нарочито аустријској престолници показиваху нашем кнезу дотични дворови своје симпатије у пуној мјери, и указиваху му свако одликовање и сваки знак уважења његове особе и земље његове.

Тај догађај побуђује нас да бацимо један поглед на пут кнежев, и то не само с тога што би нам као Србима годило онакво сјајно предустепање кнеза Црне Горе од великијех јевропскијех владаоца, него што у тијем појавима и много кнежеве личности, видимо већу важност, више значење.

Кнез Никола нашљедио је од владаоца-предака својих слободну Црну Гору, славно име њено и њихово. Ми смо већ вицини, наравно вазда са задовољством, слушати у свијету гласове дивљења јунаштву и јуначком пожртвовању храброга народа црногорског. Но, тајити неможемо, било је и непријатнога суђења о нама, које је потицало или из необавјештености или из прорачуњеног непријатељства. С успјехом су војевали у потоње вријеме и против једнога и против другога очевидни многостручни напратици наше земље. То је само и привукло у потоње вријеме необично много учено путнике, да посјете Црну Гору, с њом се упознају и они су, што им служи на част, сви засвједочавали истину, да мала Црна Гора бујно напредује и да успјех прати њену живу тежњу, да се и душевно изједначи са образованијем свијетом, да име своје подигне и у том погледу на ону висину, на којој се налази са својом узоритом свијешћу и љубављу за народну слободу и независност своју. Овом угледу Црне Горе без сваке сумње примио је доста и овај пут нашега кнеза, који је својим живијем духом, пунијем образованости, свакога, кога је год сусрео, увјерно да је он човјек, који може и хоће, да своју земљу просвјети и уреди. И за то се ни мало не чудимо што су једне италијанске новине испратиле нашега кнеза са ријечима: досадање не најповољније мишљење о Црној Гори замјењује се у Италији посад са пријатнијем и пријатељскијем.

Задобити добро мишљење и наклоност у свијету, то је велико освојење, особито народу, који је баш у томе на велике противности наи-лазио, а који има тек да изврши свој велики политички народни задатак. За то ову пријатну пошљедину пута кнежева са особитијем задовољством бисмо и поздрављамо.

Но и осим овога, налазимо ми у путу кнежевом још један, и то много важнији догађај.

Сав свијет зна, а и ми смо прошле године једном приликом изазвани били, да то речемо, да је Црна Гора од свога памтивјека вазда слободна и независна била. Своја поља и своје кршине врло народ је црногорски својом крвљу облио,

а око Црне Горе и у њој самој брегови остајаху од хиљада и хиљада лешича и глава турскијех. Турска је толико силне ратове водила с Црном Гором, да је освоји и покори, и Црна Гора вазда се борила против Турске, да сачува и одржи слободу и независност своју. И Турска је била увијек побјеђивана, Црна је Гора вазда побјеђивала. Знака једнога, ни најмањег није никада имала, нити данас има Турска, да јој је Црна Гора никада и за један дан само потчињена била, а цијела величанствена прошлост Црне Горе огромно је, необориво, најјаче и најсветије свједочанство, да је вазда била слободна, самостална, независна. И при свему томе Турска налазаше задовољства у тој дјетињастој мисли, да њешио држи о својој власти над Црном Гором, којој велике силе из своје себичне политике само, устезаху се јавно признати независност, о којој су иначе потпуно увјерени. Прошле године, велики везир Махмуд паша, који се својом злосретном политиком сам брзо оборно, осмјели се, да позове Црну Гору, као друге турске провинције, да учествује у свијетској, бечкој изложби. Наравно да му од стране кнеза Црне Горе није изостао заслужени одговор, на који је још толико мудар био, да умучи, а влада аустријска у исто вријеме сузбила је великога везира државничку не мудрост још јаче тијем што је непосредно, као самосталну државу, позвала Црну Гору, да буде заступљена на свијетској изложби у Бечу. Ако јој је и то још све мало било, садањи пут кнеза Николе биће јој без сумње довољна доза лијека, који поремећену свијест доводи у нормално стање.

Њ. В. краљ италијански, Виктор Емануило, примио је Њ. Св. кнеза Николу у нарочитој аудијенцији, којој заступник Турске није имао част присуствовати. Исто тако Њ. В. цар аустријски, Фрањо Јосип, не само да је одмах примио кнеза Николу, него му је и посјету вратио, а посланик турски у Бечу, нашао је за добро да отпутује у Стамбол. Краљ белгијски, цар руски, и други владаоци и чланови владајућих кућа, почастиче Њ. Св. нашега кнеза својим посјетама и свијема начинима одликова а и припадајућег му уважења. Са свијем је наравно дакле, што је тијем бечко и друго новинарство било побуђено, да изрекне и потврди, да је кнез Никола у Бечу дочекан и предустетан као самостални владаоц.

И то је тај други догађај на путу кнежевом, ком се важност његова неможе одрећи ни умалити. И ми му се радујемо, и ако је с нашега гледишта то признање независности земље и владаоца нашега сасвијем природна пошљедина нашега несумњивог положаја. У овом израженом увјерењу нашем не може нико назријети ни најмањег прецењивања себе самога, јер је оно опште. Једне уважене бечке новине, које према политици владе Аустријске стоје као озбиљна опозиција свједоче то такође својим исповједањем, да се радују, што влада аустријска тражи пријатеља у Црној Гори и њеном кнезу, што потпуно схваћа њен положај према српском народу у Турској, јер је, вели, „Црна Гора необориво тврди град за словенску народност, а кнез Црне Горе може већу војску дати на бојно поље, него многи краљ, коме су

земља и народ десет пута већи.“ А да и краљ италијански уважава пријатељство Црне Горе, показује је тијем, што је кнеза нашег при првом састанку њиховом, одликовао својим првијем ордепом. Без сумње је дата важност Црној Гори и тијем, што су се многе комбинације о пријатељству Аустрије с Русијом и о промјени политике Аустро-Угарске на истоку, ослањале и на присутност кнеза Николе у Бечу и на одликовања, која су му указана.

Понављамо дакле, што смо хтјели потврдити: пут нашега кнеза у Рим и Беч, колико је његовој личности био пријатан, толико и још више, важан је, само по овоме, што сви видимо, и има свога великога значења за Црну Гору и народ наш. Испратили смо га, са жељом: да здраво и сретно путује и пут његов да буде од користи за народ наш, а дочекамо га сада срдечно са: добро дошао! и са жељом, да и крајњу жељу народну што прије и сретно изврши и испуни!

САДАЊИ ПОЛОЖАЈ И ОДНОШАЈ СЈЕВЕРО-ЗАПАДНИЈЕХ СЛОВЕНА.

(Свршљав.)

Што се тиче самијех Словена, они ће, како се разабере увијети, да Аустрија неће никада бити словенска држава, шта више, да ће им она, до свршетка свога, вазда непријатељска бити, а од Русије да се немају чега бојати, која је њихов природни савезник и заштитник и да они без њене помоћи неће никада доћи до боље будућности.

Палачки или непознаје прошлост Аустрије или ју је веће заборавио, па не види ни садашњост њену. За то га морамо потсетити, да по мишљењу самијех безпристрастнијех Њемаца, ни једна јевропска држава, осим Турске, нема више квасца за распад од Аустрије. Аустрији претстоји не само борба са спољним непријатељима, него и са непријатељским расположењем унутри, и са владајућим духом времена, с којим се већ толико у опреки налази. Сјетимо Палацкога, да сами Њемци зову Аустрију, једва дисајућом лешином, којој се посљедњи уздицај математичком извјешношћу означити може.

Потајна мржња без опредјељене цијели и срестава обузела је народе. Идеја народности продрла је у Аустрију кроз кинезке зидове, с којима је влада земљу окружила. Али заслијељени народи почеше сво борити се на живот и смрт. Не мислећи на будућност, они се трудише, да своју сјајну велику прошлост опет пробуде, подижући из гроба своје ношње, обичаје, политичко уређење. Због тога тинајућа племенска мржња букну год. 1848 у велики пламен. Али незрепа племена бораху се без плана, без цијели, без никакве руководеће идеје и општим нередом само се користиле владајуће расе. После кратке уставне комедије наступила је дуготрајућа реакција.

Аустрији претстоји данас дилема; „Јака, уједињена Аустрија мора се слободе одрећи; слободна Аустрија мора се распасти у своје дијелове. Дух времена тежи за слободом, дакле и за распадом Аустрије. А то се већ започело остварењем савијеног дуализма од Деака и Бајета год. 1867. Сада на двоје подјелена Аустрија не може дуго стојати, свом снагом теже у тијем државнијем половинама прикуљени дијелови, да се из њих отргну, и они ће то учинити првом приликом, и онда — Finis Austriae.

Западни Словени бавећи се сујетним и немјестним сањаријама о крунама Вацеслава и Звонимира, губе све више земљишта испод нога, и играјући се парламентарне комедије, мисле да раде какав озбиљан рад. Међутијем непријатељи отпиају у њиховијем кућама газдовати и угушу-

досадању политику према истоку промјенити, о томе су њеки бечки листови почели сумњати. Шта више, „П. сл. преса“ каже да је Аустрији баш сада више него икада стало до одржања и укрјепљења Турске. Напротив стара „Преса“ понавља још јасније оно што је прије рекла и што смо и ми у прошлом броју саопштили, на име, да Аустрија хоће и да мора напустити Турску, која очевидно пропада, а опријатељити се са Хришћанскијем народима у Турској. Они бечки листови, који увјеравају, да је овом приликом утврђено искрено пријатељство Русије са Аустријом, говоре да ће се сада Русија одрећи аустријскијех Словена. Петроградске „Бурз. нов.“ одговарају тијема овако: „Бечка преса мисли да долазак цара руског и поновљење искреног пријатељства међу Русијом и Аустријом поништава све наде, које су имали аустријски Славени на мајку Славенска — Русију. По њиховом мишљењу ти Славени морају се одрећи симпатија Русије. Ми мислимо, да је тај говор бечкијех новина данас неумјестан и да нема баш никакве основе“. Разлика је између тога, што Аустрија мора напустити Турску, и што се Русија одрећи аустријских Словена. Што се пак тиче разглашених договора и уговора Аустрије са Русијом то се за данас не може знати, шта је у ствари, и свако је нагађање само нагађање.

Нови председник Француске републике маршал Макмахон, постаје све сумњивији, и, као што један лист каже, ако је славије за државника, да га се народ боји, него да га љуби, онда је Макмахон у потпуној слави. Не само републиканци, него и све монархиске странке почињу губити у њега вјеру и поуздање. И због тога је стање Француске све усколебаније.

У Шпанији, као што смо већ јавили, проглашена је федеративна република у скупштини народној са свијема против два гласа. Сјајна је то пobjеда, али, на жалост, ипак се не показује у Шпанији никаква чврстоћа стања. Карлисте много задају јада. Влада је у врло мучном положају и сам Кастелар, отац шпанске федеративне републике, хтио је да иступи из владе. Но још се не губи нада, да ће се република учврсти.

Из Румуније опет јављају и то све са већом извјесношћу, да ће кнез Карло захвалити на престолу. Пад његов значио би ту пораз политике Бизмаркове.

ДОПИСИ.

У КОТОРУ, 2. Јулија. — Јучер у 4. сата м. п. црногорски нам пазар приказиваше сјајну слику. Са Цетиња дође мноштво Црногораца са њекима г. г. сенаторима да овђе сусретну и поздраве Њ. Св. књаза и кнегињу Црне Горе. Ову сјајну киту дочекаше на па-

„Збиља?“ прошапута Марија.

„Допста, и још неби била велика жртва. Не мојте мислити драга Марија, да је мени до свега тога много стало, као што можда вама изгледа, да —

„Ја мислим“, проговори Марија дрхтећим гласом, „да се ви забављате, да сте сретни, да — да на тијм играчкама налазите лица, која вас занимају.“

Хенрик се нагне да је погледа дубоко у очи, али она спусти своје дуге трепавице и хтједо да пође не чекајући одговора. Но Хенрик је задржи и брзо одговори: „Јесте, има тамо лица која ме интересују, т. ј. у мом је интересу да их тражим. Мој положај, потребе моје нагону ме, да будем свијетски човјек, да тражим познанства. И све ми је најбоље за руком пошло, госпођице Марија, и држим да сједим крај вас као саршен човјек, који је безбрижан за своју будућност.

„Господине Хенриче!“ повиче Марија радосно. „Јеси то истина? Богу хвала! И бјеше вријеме“ — Марија прекиде, бојаше се, да ће у радости много казати, те поруменивши обори очи. Хенрик у томе познаде сва њена осјећања и разумједе, што је све њему она чинила у невољи његовој и без његова знања да га не би застидила својим добродиношћом и он признаде у себи, да је она његов анђео хранитељ. И хтједо јој то све казати, али се бојаше, да ће му глас дрхтати. Он је погледа само са слаткијем осмјехом, пољуби јој руку и брзо уђе у своју комару.

Марија сјеђаше још дуго и гледаше оно мјесто на руци, гдје је пољубац пао, насмјешн

зару мјестни окружни капетан г. Рендић и црногорски агент г. Петар Рамадановић. Данас пак народ врваше по Котору, река би, да се из свог мрвила пробудио, и збиља у својој необичној узрујаности навјешћаваше да има присјети који сјајан обћељубљени гост. И занета околост. сата п. п. тврђава навјести долазак војног аустријанског параброда, и из далека опазити могасмо да је очекивана кита јер на истом вијаше се црногорски барјак. Осим многобројног народа, који веселим срцем гледаше сретни долазак Њихове Свијетлости, у сусрет дођоше јучерашња сјајна кита, окружни капетан г. Рендић, обћински начелник г. Шпиро Бјеладновић, војнички чистиници, г. П. Рамадановић агент Црногорски и Которска српска гарда у својем одјелу и с барјацима, једном ријечи мали се и велики сакупише да сјајно дочекају великог госта. Нетом се Њихове Свијетлости на крај довезоше стаде велика грмљавина прангија, и пошто су свакога љубезно поздравили, примили радосћу кратки али језгровити поздрав Гардске војводе г. С. Бјеладновића уз много бурни „Живио“ упутише се у град и код г. Рендића мало одпочинуше. Одма затим стигоше на пазар, где се већ мноштво народа скупило било, прангије непрестано грмјаху, војничка свирка удараше Црногорску Химну. Пошто су сваког поздравили узјаше и уз пратњу многобројних коњаника и пјешака пут Црногорске јуначке земље окренуше. Народ непрестано гледаше свијетлу киту док им с вида није изчезнула и развије се затим пун весеља као да је при каквом највећем весељу био.

Боже дај да често међу нама овакове госте гледати будемо и да ово њихово путовање узроди плод жељени.

(У.) ТРСТ, 2. Јуна. — Ако вас ко није већ извјестио, ево ме, да вам јавим, како је Њ. Св. књаз овђен дочекан, или, боље рећи, како су се спремали да га сјајно дочекају.

За долазак књажев овђе се није право знало; свако је мислио, да ће књаз као што је у бечким листовима јављено, тек у петак на вече присјети, али на једном разнесе се глас, да књаз долази, а било је већ осам часова у вече. Само један час времена остало је, али се за то приличан број српско-хрватске омладине, и поморски капетана, понајвише синова јуначке Боке на станици гвозденог пута скупили, и кад је књаз Никола с пратњом у колодвор стигао, буде поздрављен с више кратким громовитим „Живио“ и „добро нам доша господару“ на које је књаз мимопролазећ браћи благодарио.

Од званичне странке дочекали су књаза командат и чистиници војног параброда. „Грађа“, управитељ вароши с већим бројем полицајни чиновника већег и нижег чина.

Књаз се овде није бавио, већ је одма с

се и запесе се у слатке снове. На онда и сама пољуби оно исто мјесто и онда тихо, полако уђе у своју собу.

Хенрик навуче завјесе на прозоре своје, да себе и своје мисли сачува од свијетлости, па онда легне. Дуго није могао заспати. Слатке успомене из минуле ноћи јако га раздрагаше. Напошљетку покрије се по глави, заспи, и цијело у цијелој престолници не бијаше сретнијега спавача....

Хенрик је спавао до подне. Дан бијаше крајаси. Снјег, који је пао, изгледаше дивно на сунцу. Марија непрестано пазаше на кућно звонце, да неби ко пробудио Хенрика. У један пут дође полако Вилибалд врло узнемирен и жалостан. Марија га сретне и улашено погледа, док јој Вилибалд исповједи жалосну вијест, да је умрла мајка Хенрику и да га сестра зове да одмах дође кући. Ова ће вијест поразити Хенрика. За то се Вилибалд и немогаше наћанити, да уђе у собу, али нећаше већ куд. А Марија прискочи за тим на врата да прислушкује. Хенрик је плакао јако плакао, кад је чуо за смрт своје миле мајке. И Марија плакаше. У то уђе у предсобје један постар, угледан човјек са повезанијем оком с црном марамицом. Он угледа Марију и рече јој укорним гласом:

— Марија! Шта је то? Прислушкујеш на вратима једнога младића! Но кад јој угледа сузне очи, покаје се и запита је благо, шта се догодило.

— Ах ђенерале, драги ђенерале!“ одговори Марија и наслони се рукама на раме његово. „Хенрику је мајка умрла, идите унутра и утјешите га! Ви сте му земљак.“

станице гвозденог пута на параброд отишао, где је преноћио и рано у пет часова одпловио.

Сутрадан рано прикупило се доста Србадије да књаза на параброду поздрави, а поморски капетани мислили су да своје бродове с народним барјацима, оките, али сви бјеше поражени, кад опазеше, да параброда „Грађа“ нема више у пристану, и да је књаз одпловио.

И овдашња српска општина намјераваше књаза поздравити, које ради скорог одласка бити није могло.

Мило би нам било у опште, да се Њ. Св. књаз бар један дан овде зауставио, јер не само овдашњи Славени, већ у опште и Талијани много симпатије за књаза имају, а особито од како је књаз у Италији био. —

За покојног капетана Мићу Ломбардића, одржаван је неки дан парастос, на ком су сви чиновници лојдова друштва, капетани у пристану лежећи славјански бродова, велики број овдашњи Срба присуствовали; чинодествовало је овдашње српско свештенство.

По гласовима стигао је данас кнез Милан у Беч, где ће се неколико дана позабавити. Сваком Србину жао је, што се наши Српски кнезови овог пута несастадоше.

За краљевског комесара у Војводини мјесто Мајтенија наименован је неки Хибнер. „Пештански Лојд“ хвали му способност и правичност, а уједно примећује, да зна и српски језик.

СКАДАР, 2. Јунија. — Јавно сам вам прије, да ће се наш паша промјенити и на његово мјесто да ће опет доћи Шефкет-паша, који је не давно био одавде премјештен. И у прошлу Српједу збиља нам дође Шефкет-паша. Његовом повратку нерадује се нико, до ондјех, којима ће од њега добро бити, а то су они људи, те ће му све достављати што чују и не чују, и који ће народ мутити. Шефкет паша показа је прије своју строгост и за то се мисли, да ће сада још суровији бити, јер ће се многим и светити, који се тада радоваху његовом одласку. Напошљетку видјећемо, што ће и како ће чинити, по већ се говори, да ће он брзо поћи на Миридите, да их сасвијем покори. Ако се то обистини, ласно би могло доћи до свачега у Арбаији и љепше би било да сједи с миром, осим ако је задатак великаша турскијех да свуда праве немире и тијем ускоравају суђећи дан својој царевини.

За сада вам немам што друго јавити, до то, да се често насиља догађају у нашој околини и да нам такви гласови долазе и из удаљенији крајева турски. Тако 16. пр м. пођоше три Васојевића у трговину у Пећ и кад су се вратили дочекаше их Ариаути, те двојицу посјеку а један им утече. Наравно да је стијем ствар свршена, нити ћу ту бити даље какве истраге против зли-

— Његова мајка! повиче ђенерал. То је велика несрећа, колико за њега и породицу, толико за сву околину десет миља унаоколо. Она је била племенита жена, прави анђео оној околини! Покојница је вриједна вашијех суза и многи ће још за њом плакати!

И ђенерал уђе у собу Хенрикову, а Марија се немогаше уздржати, да не уђе за њим.

Обично је, да се јунак приповјетке проводи кроз цијелу приповјетку, како годинама плаче и нариче за изгубљеном драгом, како му постаје живот досадан и мрзак, како се убија пушком у чело, ножем у срце или скаче у провалију и т. д. Такве привилегије има јунак романа, а читаоц се и несјећа да запита, да ли је тај несретни младић рођен само за љубав или има и други позив његов живот као дужности према породици и народу своме. За то ми и прелазимо брзо жалост Хенрикову за мајком. У кратко: — Хенрик се ријешо да иде кући, да заузме мјесто своје мајке и да се стара о васпитању свога брата и својих сестара, јер то није могао од оца очекивати. Кад му је Вилибалд споменуо планове, које су оне ноћи сновали, Хенрик се жалосно насмјешно, као да је хтио рећи: све то би и прође, Вилибалде. Трећи дан кренуо је Хенрик кући. У те дане неостављаше га скоро никад Вилибалд и Марија, која му све милија бијаше, јер много саучешћа показиваше према њему. А њежност и саучешће лијепе ђевојке какав је то диван мелем за жалосно мушко срце! И ђенерал посјеђиваше Хенрика чешће.

(Продужиће се.)

кована. Такви случајеви događaju се у Турцији на све стране сваки дан.

НА САРАЈЕВА, 19. Маја. — Ево вам мишлем баци иза себе бајанства прамисли, који каже, да не би који баур што није у Карадак. Ја некако проишлех ови дописе што ћу и у будуће радити. А валија нека још више чуна браду и срди се на бауре. Не помажу му плаћени шпијуни. Навише је у јарост турило османлију што опажају премного Срба, који гоје у својим срцима поносу и храбру српску Црну Гору и пазе на њих.

Тајне молитве свуда се приписују књази Николи, на кога је данас сваки Србин управо очима у Босни, и Херцеговини, и који гледа оковани наш народ ослободити.

Ми му припремамо онакве даре као што су приносили мударци, у Витлејем, Христу избавитељу. Мјесто Витлејема ево нам Цетиња, и у њему рођеног избавитеља. Сада слеђујмо по науци Његовој, и његујмо је у срцама нашим па ћемо се ондар у рају српском обрести, и безсмртни се српски синови назвати, којима ће псалми дјела красити.

А сад да вам опет што јавим одавде, макар да је слично свему досадањем, што вам јављах. У Босни се ради све по староме. Турска чини онаква варварства као што је вазда чинила и нема пера да опише страдања народа српског од сваке руке. Навешћу вам инак, да видите, шта се ради од великије трговаца, и како Турци већ гледе Србе.

Јавно сам ви прије, како се сваког минута очекује покољ у овој великој вароши. Дође један Турчин од завјерне странке дајиске на дућан Манола Ђука, и у сред трговине нападне на Манола, брез пишта. Видећи то наш брат Дућеровић, критички, Турчина молећи, да се окани зли. Тадај викне зли Турчин: Ђе сте Турци! а они су већ и очекивали његов глас, и одма стече се до три стотине Турака. Усред главне чаршије, стану свачим тући, и бити јадне Србе, догод су чули да у њима духа има, онда оставе их као мртве, и гледају хоће ли им ко још од срба на путу бити да и њих намре, али кукавини Срби, знајући њих, сваки се уклонио од напасти.

На ово неправедно дјело принесене су тужбе валији, но валија одговори, да он не може толико Турака, за два Влаха казнити, али и опет јадни Срби потврде даву, а разјарени валија нареди, да праве и убојене Србе одвуку у затвор. Ето ти читаоче правде Турске и њихова закона.

Посље тога опет нападу на г. Макса Деснића, узме му један Турчин пријетити за ништа, и исковати. У том налегне Тевтедар, који је остао при осуету валију у Босну, и стане му се ту Макс да тузити, али му овај одговори, да за то нема никакве штете. Збогом до виђења.

ЦЕТИЊЕ, 9. Јуна. — Њ. Њ. Св. Св. кнез и кнегиња са кнегињцама и пратњом својом вратили се у прошлу Недјељу прије подне око 11 сати на Цетиње. Приспјевши у Котору у Суботу тек поподне око четири сата, због силне непогоде на мору, Њихове Свјетлости преноћиле су ту ноћ на Његушима и у недјељу у јутру кренули су пут Цетиња.

Дочек кнежев бијаше ови пут сјајнији него икада досада. Као што смо у претлом броју јавили до 200 коњаника у пјешака изишло је Њ. Њ. Свјетлостима у Котор на сусрет, гдје их је на мору такође дочекало општинско которско предводништво, власти политичне и војничке као и српска православна гарда. На црногорској пашу стигла је аустријска војничка банда и ту бијаше мноштво народа скупишено, који су дуго пратили Њ. Свјетлости погледима уз пут црногорски. На Његушима дочекао је Њ. Св. кнеза бајанствима и поздравима га војничким поштом и велико одушевљење народа.

У недјељу пак бијаше на Цетињу већ раном јутром све на погони и све весело и одушевљено, јер се знало, да ће Њ. Свјетлости рано кренути у Његуша. Паше Бајница бијаше упуцао баталјон црногорске војске са батеријом топова. И око десет и по ујутру се први топ — знак да су Њ. Свјетлости близу. Мало затијем па се осу грмљавина пуцава, коју је продирао јек топова. По њој се пуцава, а војничка банда, која је била на вратима засвира „пред прсп.“ Њ. Св.

једности бијашу — пред ватром, који се некулије-нијех народом заори тропотом „Живић!“ Одатле пођу Њ. Свјетлости пратени народом и војском уз свирку војничке банде пут Цетиња. На уласку у варош под тријумфалном капијом, која ту бијаше намјештена, дочекао је Њ. Св. кнеза преосвештени митрополит г. Шарнион са свештенством, ученицима богословије и основнијех школа и много народа. Њ. Св. кнез и сва пратња сјајни с коња и примивши благослов од митрополита, пође у цркву, да благодари богу за сретно путовање. Улица кроз коју је Њ. Св. пролазила бијаше дивно окићена; на свијема кућама бијашу прозори окићени ћилимима и заставама. У улици пут Биљарде бијаше друга велика тријумфална капија намјештена са пет пролаза. Главни пролаз за Њ. Свјетлости бијаше посут цвијећем, са стране стојаше по један топ, а уз њих шест официра с голијем сабљама. Из цркве изишавши задржао се свјетли кнез мало међу многобројнијем народом, који га је окружио, поздравив га весело и срдечно. На вратима од двора дочекао је Њ. Св. кнеза предсједник сената г. Божа Петровић са Нашљедником и осталом кнежевском породицом. Пред двором стајаху у реду ученице женског института.

Послије подне излазила је Њ. Св., кнез, опет међу народ. У вече бијаше врло сјајно освјетљење. На капији свијетли се натпис „Добро дошли“, а на кући према капији бијаше сјајно освјетљен натпис на шест прозора; у првом реду — у сваком прозору по једно крупно слово — „Живић!“, у другом: „Кнез, кнегиња, нашљедник, кнежев цијели дом!“ а у трећем реду: „Вазда носили срећу и славу народу свом!“ Пред двором свирала је војничка банда, а пред Биљардом метан је врло лијепо ватромет. Око 11 сати ноћи ишла је војничка банда кроз варош, и тек пред поноћ народ се разилазио. Народ из унутрашњости и чак са саме границе, који је дошао да кнеза дочека и поздрави, почео се у Уторак разилазити и тек се у Четвртак са свијем разишао.

Овај дочек, којим је очевидно Њ. Св. кнез, био врло пријатно изненађен, остаће нам доста дуго у лијепој успомени као нека радосна свечаност.

Њ. Њ. Св. Св. кнез и кнегиња и кнегињце налазе се у потпуно добром здрављу, које их је и на цијелом путу веселило.

— О бављењу нашега кнеза и кнегиње у Бечу имамо нови и опширнији извјештај, али их већ изостављамо све, једино да непређемо у хвалисање, а друго што смо, мислимо, и са досадањима задовољили наше читаоче.

Н О В О С Т И.

УГАРСКА. — Клуб љевнице примио је за-конски предлог о разграничењу војничке границе без измијене. Предлог Козми, да се у Граници изберу најприје заступници, па онда да се у сабору о предлогу ријешава, одбијен је.

Прошле недјеље у четвртак била је у сабору ђенерална дебата о закону за Границу, у којој су учествовали Милетић, Козма, Ирањи и Тиса. У специјалној дебати изјавио је Милетић да је нова подјела наперена против Српства. Министар је одбио то, говорећи да је онаква подјела учињена само из административни обзира. Напошљедку рече, да Срби тако често и страшно оптужују Мађаре због народне мржње, да је влади доста тешко сачувати нужну хладнокрвност. — Да се случајно неосјећају погођени?!

ТУРСКА. — Вице краљ мисирски изразио је у султана нов ферман за себе, у којем се понављају његова стара права, и даје му се потпуна независност у унутрашњој управи, и да може стојећу војску повећати и са странијем силама уговоре склапати. — За султана још се не зна кад ће у Беч на изложбу.

ФРАНЦУСКА. — Макмахонова влада почела је да прогони и узапљује домаће повинарство, па и многим страним новинама забрањује прелазак у Француску. Гамбета је интерпеловао владу због тога, која се као и свака друга знала извући из те неприлике. Министар спољних послова ради сада око Макмахона да допуштење, да све стране новине забрани, а дописнице не-ћера, који су против владе.

ИТАЛИЈА. — По најновијем телеграфу из Рима нарица руска обопила је од грознице, и да се опет понавља глас, који је био већ неки дан, да ће цар руски доћи брзо у Италију.

ЊЕМАЧКА. — Цар Вилхелм потрешен је много смрћу принца Адалберта, и обопло је тако, да му медици светују да не иде у Беч. Цар ће у почетку Јула у Емс и тек у Августу, ако пође у Беч.

ШПАНИЈА. — Због размирице у финансијском питању дало је министарство оставку. У скупштини је било због састављања нове владе, жестоке дебате.

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Решио сам се да штампам моје песме, приповетке и драме — управо све оно што сам до сада у Летопису, Седмци, Даници, Јавору, Вили, Словенки, Србији и Младој Србадији писао — дакле:

Мој целокупни досадашњи књижевни рад.

А то сам све овако приредно и поделио:

У првој књизи — која ће сада идућег месеца Јуна из штампе изићи — биће све моје до сада и штампане и нештампане песме; а то ће све изнети до 12 штампаних табака.

Друга књига исте величине, донеће моје новеле, приповетке и преклане још објављеног „Спаххију“ па ко је за „спахију“ онда платио тај ће добити и „спахију“ са осталим новелама.

Та ће се књига на јесен штампати.

У трећој ће бити моје драме: Сеоба Срба, Јелисавета и нова моја трагедија Станоје Главаш.

А та трећа књига штампана ће се на зиму.

За сада обраћам пажњу мојих пријатеља и познаника на прву књигу, која ће Јуна изићи — и молим их да ми што више претплатника скупе, па имена и новце најдаље до 15 Јуна пошљу на:

Г. Светислава Вуловића професора у Београду.

Књига као што рекох изнеће до 12 штампаних табака а кошта ће 6 гроша чарш.

Ја се уздам да сам са досадањим мојим радом заслужио пријатељство свију вас који сте у једно пријатељи и српске књижевности.

У Београду 25. Маја 1873.

Ваш

Ђура Јакшић

коректор у држ. штампарије.

О Г Л А С.

ТАЈНЕ БОЛЕСТИ

И Н П О Т Е Н Ц И Ј У

(Ослабљену мушку снагу).

лијечи темељно и јамчи за сјајни и трајни успјех

ДР. МОРИЦ ХАНДЛЕР,

доктор медицине и хирургије, магистар бабичука и очистијех болести.

Ординира сваки дан: од 11 с. до 1 с. прије подне и од 3 до 5 сат. по подне.

Станује у Пешти, Leopoldstadt, Palatinsgasse N.о 13, 1 stock N.о 14.

На писма с приложном наградом одговара одмах.

На захтјевање прима бошње и у посебнијем часовима.

(20—18)